

2017-03-17

Förslag till YTTRANDE
KFKS 2017/257
(UBN 2017/40)

Utbildningsdepartementet

Yttrande över SOU 2016:77 En gymnasieutbildning för alla

Nacka kommun har beslutat att lämna yttrande över SOU 2016:77 En gymnasieutbildning för alla.

Nacka kommun tillstyrker de flesta av utredningens förslag då de har ett tydligt ungdoms- och elevperspektiv. Nacka kommun kan dock konstatera att det finns förslag där graden av statlig reglering är på en väl detaljerad nivå. Nacka kommun avstyrker inte förslagen då de inte är dåliga, men noterar att detta kan bidra till att skolan blir än mer detaljreglerad.

Nacka vill särskilt uppmärksamma några av förslagen och vill tillföra vissa synpunkter, vilka kommenteras under rubriken Nacka kommuns överväganden.

Nacka kommun tillstyrker nedanstående av utredningens förslag med vissa tillägg:

- 25.3.2 Rätten till tre års utbildning på introduktionsprogrammet bör formuleras så att inte oönskade inlåsningseffekter uppstår.
- 25.4 Önskvärt att undervisningstiden ytterligare utökas.
Staten bör utveckla systemstöd för systematisk överlämning av elevernas kunskapsprofiler.
- 25.9 Fler yrkeskurser borde ingå i grundupplägget på yrkesprogrammen.
- 25.10 Möjliggör en barnskötarexamen på Hälso- och pedagogikprogrammet

Nacka kommun avstyrker helt nedanstående förslag:

- 25.12.1 Ett estetiskt ämne om 50 poäng tillför inte något väsentligt till utbildningen.
- 25.17.4 Nationellt utvecklingsråd för introduktionsprogram är en onödig konstruktion.
- 25.19 Införande av ämnesbetyg.

Utöver detta föreslår Nacka kommun följande:

- Ett fortsatt utredningsarbete ska inriktas på frågan om gymnasieskolan ska vara kurs- eller ämnesutformad, för att därefter ta ställning till hur betygssystemet ska utformas.
- Möjliggör för elever att inom ramen för nuvarande system kunna höja kursbetyg under gymnasietidens gång, vilket inte är möjligt i dag.

Nacka kommuns överväganden

Tydligare möjligheter att gå längre i gymnasieskolan

Nacka kommun anser att det bör tydligare regleras att en elev inte kan skrivas in på ett introduktionsprogram där det förutsätts att eleven ska gå minst i tre år. Det kan få en inläsningseffekt som inte gagnar eleverna.

Nacka kommun tillstyrker förslaget men anser det viktigt att oönskade inläsningseffekter i förslag 25.3.2 måste undvikas.

Planering av utbildning och undervisningstid

Nacka kommun anser att förslaget om utökad undervisningstid är bra och också att den erbjudna undervisningstiden följs upp. Men utökningen av 20 timmar till införande av ett estetiskt ämne och förändring av gymnasiearbetet motsvaras endast av knappt en procent för de högskoleförberedande programmen. Utslaget på tre år och 40 veckor per läsår, motsvarar utökningen då endast av ca 10 minuter i veckan. För yrkesprogrammen motsvaras utökningen av knappt tre procent och 35 minuter i veckan.

Det är också positivt att utredningen trycker på att övergången mellan grundskola och gymnasieskola ska genomföras systematiskt så att relevanta uppgifter om eleverna överlämnas. Nacka kommun anser det viktigt att enbart relevanta uppgifter överlämnas till gymnasieskolan. Det får inte förekomma något allmänt tyckande om eleven, utan kunskapsprofilen ska grundas på formativ bedömning. Det kan dock finnas vissa administrativa svårigheter med överlämnandet. En gymnasieskola kan ta emot elever från ett stort antal grundskolor, och i vissa regioner även från många olika kommuner. I Nacka finns en fristående gymnasieskola som har elever från fler än 50 olika kommuner. Det innebär att det kan bli svårt att systematisera överlämnandet och det vore därför önskvärt att staten ansvarar för att utveckla stöd för detta.

Nacka kommun tillstyrker utredningens förslag i kapitel 25.4, men anser det önskvärt att undervisningstiden ytterligare bör utökas samt att staten utvecklar stöd för systematiskt överlämnande av relevanta uppgifter om elevers behov av insatser.

Grundläggande och särskild behörighet på yrkesprogram

Nacka kommun anser att om införande av högskolebehörighet på yrkesprogram kan öka attraktiviteten hos ungdomar så kan det vara en fördel att återinföra dessa teoretiska kurser. Men, yrkesprogrammets status skulle också kunna förbättras genom att erbjuda fler yrkeskurser i grundupplägget som svarar ännu bättre mot branschernas behov och därmed öka graden av specialisering.

Utbildningsenheten tillstyrker utredningens förslag i kapitel 25.9 med tillägg att fler yrkeskurser borde ingå i grundupplägget av yrkesprogrammen.

Justeringar i utbudet av nationella program och inriktningar

Nacka kommun anser att de justeringar av program och inriktningar som utredningen föreslår är kloka förändringar. Nacka kommun anser det också mycket bra att yrkesexamen införs på Vård och – omsorgsprogrammet och anser det önskvärt att möjliggöra att införa en barnskötarexamen på Hälso- och pedagogikprogrammet.

Nacka kommun tillstyrker utredningens förslag under 25.10 med tillägg av ovanstående.

Ett estetiskt ämne

Nacka kommun anser att införandet av ett estetiskt ämne är en förändring som inte är till elevens bästa utan snarare tvärtom om det blir obligatoriskt. De val som erbjuds är oftast musik och bild och det kan få negativa konsekvenser för elever som inte har fallenhet eller intresse för något av dessa ämnen. Vid ansökan till högskolan räknas betyget eleven får i det estetiska ämnet med.

Nacka kommun anser att ett estetiskt ämne om 50 poäng inte tillför något väsentligt till utbildningen. Garantin att skolan ska erbjuda estetiska ämnen bör dock finnas precis som det gör idag, men inte som ett obligatoriskt val.

Nacka kommun anser att utredningen gör en korrekt bedömning att gymnasiearbetet bör ligga utanför poängplanen och att det endast är omfattningen i ämnesstudier som ska anges i gymnasiepoäng. Minsta garanterade undervisningstid utökas med 20 timmar för att möjliggöra viss lärlarled tid i anslutning till gymnasiearbetet.

Nacka kommun avstyrker utredningens första förslag i kapitel 25.12 och tillstyrker det andra.

Introduktionsprogrammen

Nacka kommun ställer sig bakom de flesta av förslagen då de har ett tydligt elevperspektiv. Nacka kommun vill särskilt framhålla att rätten till undervisningstid ska motsvara heltidsstudier på yrkesprogram, att undervisningen på individuellt alternativ i största mån

även ska inkludera gymnasiekurser, att undervisning i enbart svenska på språkintröduktion får bedrivas i högst två månader, att en nyanländs kunskaper ska bedömas vid mottagande till språkintröduktion (d.v.s. inte bara språkkunskaper), att uppföljning görs av faktisk undervisningstid i den individuella studieplanen och att studieresultaten dokumenteras på tydligt sätt. Det är också positivt att även nyanlända gymnasieelevers kunskaper ska bedömas skyndsamt och inom två månader samt att bedömningsmaterial ska utvecklas.

När det gäller förslaget om ett nationellt utvecklingsråd ställer sig Nacka kommun tveksam till om det verkligen behövs och avstyrker därför förslaget.

Nacka kommun tillstyrker utredningens förslag om introduktionsprogrammen som redovisas i kapitel 25.13 - 25.17, med undantag för punkt 25.17.4 som avstyrks.

Ämnesbetyg i en ämnesutformad gymnasieskola

Nacka kommun anser att det saknas tillräckligt med underlag för att avgöra om ämnesbetyg ska införas eller inte. Utredningen har inte belagt huruvida ämnes- eller kursbetyg är det bästa. Utredningen tar upp den viktiga frågan om den stress som eleverna upplever, men det finns många olika faktorer bakom detta där en är att elevernas upplevda stress kan härledas till den ökade stress som finns i omvärlden. En annan möjlig orsak bakom upplevd stress kan vara en känsla hos eleverna att de inte kan påverka utbildningen och därmed sin egen vardag i gymnasieskolan.

En utveckling av nuvarande system skulle t.ex. kunna vara att eleverna kan tillgodoräkna sig de kunskaper de har fått i senare kurser, så att betygen i de tidigare kurserna motsvarar de kunskaper de egentligen har. Det skulle kunna göras genom prövning under tiden i gymnasiet. En annan metod skulle kunna vara att högre betyg i en senare kurs automatisk blir betyget på de tidigare kurserna.

Nacka kommun anser att frågan huruvida gymnasieskolan ska vara kurs- eller ämnesutformad bör nogsamt utredas för att därefter ta ställning till hur betygssystemet ska utformas.

Nacka kommun avstyrker utredningens förslag att arbeta fram system med ämnesbetyg i enlighet med kapitel 25.19, och förespråkar istället en förutsättningslös utredning som i första hand fokuserar på huruvida gymnasieskolan ska vara kurs- eller ämnesutformad, och därefter tar ställning till vilket betygssystem som ska användas.

På Nacka kommuns vägnar

Mats Gerdau
Ordförande för kommunstyrelsen

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör